

RÅDET TILL SKYDD FÖR STOCKHOLMS SKÖNHET

Handläggare: Cecilia Skog
Telefon: 08-508 29 766

2011.03.14
SR Dnr 2011-0055
(S-Dp 2006-19499)

Till Stadsbyggnadsnämnden
Länsstyrelsen i Stockholms län

Ang. Konsthallen 2, nytt hotell som ersättning för restaurang Lindgården, Djurgården, underrättelse om utställning

Skönhetsrådet anser att den hotellbyggnad som ska ersätta restaurang Lindgården måste tillföra området nya kvaliteter utöver de som går förlorade i samband med rivningen av den befintliga byggnaden. Förslaget bör därför bearbetas mot en mer livfull karaktär samtidigt som det sänks en våning.

Planförslag 2009

Skönhetsrådet har tidigare yttrat sig över planförslaget (SR Dnr 2009-0215, 2009.08.24) och då avstyrkt förslaget i föreliggande form. Rådet ansåg då att en ny byggnad på platsen var möjlig att acceptera – *under förutsättning att inga alternativ till bevarande av restaurang Lindgården kvarstod* – men att den måste gestaltas med ett nutida formspråk och på ett sätt som i gaturummet underordnar sig Liljevalchs konsthall. Förslaget som remitterats redovisade en byggnad med fasader i färgat och klart glas, karaktäriserad av ett harlequinmönster mot Djurgårdsvägen.

Upphävd plan och remittering

Länsstyrelsen upphävde den plan som antogs året efter remissrundan med hänvisning till att den nya byggnaden istället bör ansluta sig till befintlig bebyggelse vad gäller höjd, placering på tomten, volym, formspråk och material. Det förslag som nu redovisas har efter en bearbetning tillgodosett några av de synpunkter som rådet framförde i det tidigare yttrandet: fasaden är trappad inom kvarteret med en lägre volym mot gatan och har ett mindre dominerande formspråk. Fortfarande är gestaltningen ändå allt för dominerande, nu genom sin allvarliga enkelhet och den skalförskjutning som finns mellan den rena

limträfasaden och de stora fönstertyorna. Rådet anser därför att länsstyrelsens anförande att den nya byggnaden genom att inte harmoniera med omgivningen kan komma att skada den kulturhistoriskt värdefulla miljön även gäller för det nya förslaget.

Rådet anser också att det är allvarligt att Länsstyrelsens överprövning och upphävande av planen inte innebar en ny remittering av ärendet. Den tidsplan som nu presenteras för antagande i kommunfullmäktige (andra kvartalet 2011), tillsammans med det faktum att rådet inte remitterades utställningsförslaget, beskär ärendet den beredning som den känsliga frågan kräver. Enligt rådet bör det vara självklart att ett förslag som i så avsevärd mening förändrats mellan detaljplaneremiss och utställningsförslag ska vara föremål för ny granskning för de ursprungliga remissinstanserna. Rådet har således på eget initiativ begärt föredragning av ärendet och beslutat att avge ett nytt yttrande.

Utställt förslag 2011

I det nu utställda förslaget har byggnaden fått en något justerad placering i jämförelse med det förra förslaget. Gårdsrummet öppnar sig, likt i det förra förslaget, mot gatan och byggnaden är fortfarande spegelvänd jämfört med den nuvarande byggnadens placering. Huskroppen är däremot indragen mot Djurgårdsvägen. Byggnaden uppförs som ett vinkelhus i tre våningar med en fjärde, indragen våning. Fasaderna terrasseras mot gården och mot den angränsande bebyggelsen på ett sätt som enligt förslaget syftar till att bryta ned skalan på huset i volymer som kopplar till kvarterets lägre, lik väl som högre, byggnader. Rådet har inget att erinra mot placeringen inom fastigheten men anser att byggnadens höjd i än högre grad bör underordna sig Liljevalchs markanta volym – och att den följaktligen bör sänkas med en våning.

Ett borttagande av den fjärde indragna våningen skulle också få till följd att byggnadens nu kantiga och klossliknande gestalt mildras från den zigguratuppbyggnad den minner om till en mer paviljongliknande byggnad. Däremot anser rådet att de raka linjerna i takuppbyggnad, limträbalkarnas robusta gestalt och de stora glasytorna gör byggnaden allt för allvarlig för miljön. Den lätthet som utmärker Djurgårdsarkitekturen av trä saknas och en skalförskjutning mellan byggnadens bärande struktur och de överstora glasytorna ger en obalans. Byggnadens bör utformas mer i dialog med platsen, inte bara sänkas en våning utan även bearbetas, för att bli en modern paviljongbyggnad med eget uttryck anpassad till den plats den blir del av.

Rådet inser också fönstren kommer att kräva en effektiv solavskärmning, vilket inte minst de befintliga markiserna på dagens byggnad vittnar om. Rådet anser därför att en med fasaden samkomponerad solavskärmning måste tas i beaktan redan nu, även om fönstertyorna minskas. Likaså måste det utredas hur den fasad med element av målat massiv- och limträ kommer att åldras i miljön.

Skönhetsrådet har beslutat att avstyrka bifall till det utställda förslaget i dess nuvarande utförande. Till beslutet anmälde ledamot F von Feilitzen särskilt yttrande enligt bilaga 1 samt reserverade sig ledamot H Nerlund enligt bilaga 2.

Stockholm som ovan
RÅDET TILL SKYDD FÖR STOCKHOLMS SKÖNHET

Anders Bodin

Martin Rörby

cc: Stadsbyggnadskontoret

Bilaga 1 till SR Dnr 2011-0055

Anmälde ledamot F von Feilitzen särskilt yttrande enligt följande:

”I planbeskrivningen citeras kritiklöst den av fastighetsägaren Arcona AB beställda miljöinventering som gjorts av Miljöinvest AB. I ingressen till denna framgår att uppdraget varit ”Kontroll och undersökning av befintliga tekniska installationer samt byggnadsdelar med avseende på innehåll och/eller utförda av farligt material som vid rivning, demontering kan bli föremål för speciell hantering”.

Miljöinventeringen är inte gjord med syftet att klargöra kraven vid en upprustning av byggnaden utan i stället att underlätta rivning. Detta intygas av Knut Åkesson (anlitad av Statens Fastighetsverk vid sanering av mögel- och fuktskadade byggnader) som nagelfarit inventeringsrapporten och känner till byggnaden. Av inventeringen framgår inte ens att huset är byggt med en stålstomme.

Jag har fotodokumentation från inspektion av husets interiörer i september 2009, tillsammans med ägaren, och kan från mina mångåriga erfarenheter i AB Stadsholmens kulturhusråd säga att Stadsholmen framgångsrikt rustat upp hus som varit i betydligt sämre skick än Lindgården.

Stadsbyggnadskontorets bedömning är att ”upprustnings- eller bevarandeanternativ inte är rimligt om någon verksamhet ska kunna bedrivas på fastigheten” (Planbeskrivningen sid. 10). Jag finner att denna bedömning inte är underbyggd. Ett krav bör vara utredning av utomstående expert med specialkunskaper på området.”

Bilaga 2 till SR Dnr 2011-0055

Anmälde ledamot H Nerlund reservation enligt följande:

”Södra Djurgården tillhör Stockholms största attraktioner. I en naturskön miljö finns byggnader från olika epoker representerade sida vid sida. Gemensamt för de flesta är den festliga arkitekturen som leder tankarna till tivoli och nöjesetablissemang. Detta gäller också den idag kraftigt nedgångna sommarrestaurangen Lindgården. Byggnaden, som inte är vinterbonad, har blivit något av en skamfläck för området sedan den tomställdes 1993. Efter att byggnaden ansetts omöjlig att rädda har flera nybyggnadsförslag tagits fram.

Det tidigare förslaget till nybyggnad anknöt bättre till Södra Djurgårdens tivolikaraktär med sitt harlekinmönster. Det reviderade förslaget i trä får ses som en modern blinkning till den byggnad den är tänkt att ersätta. Även om uttrycket är mer återhållet än det tidigare förslaget erbjuder nybyggnaden väl ett gott alternativ till dagens förfall. Hur markiser eller motsvarande förändrar de stora fönstren bör studeras eftersom det går att anta att någon form av solskydd kommer att behövas.

Med anledning till ovanstående reserverar jag mig tillförmån för bifall av ärendet.”